

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobce **M. G.**, bytem O. 1301/10, Š., proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 1, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne **1. 7. 2013**, č. j. **MPSV-UM/7999/13/9S-OLK**, ve věci příspěvku na péči,

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2013, č. j. MPSV-UM/7999/13/9S-OLK, **se ruší a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci jen na náhradě nákladů řízení částku 11.600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou doručenou soudu dne 3. 9. 2013 žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí, protože nebyl správně zhodnocen stupeň jeho závislosti, žalobce nezvládá šest základních životních potřeb. To žalobce v žalobě podrobně rozepsal.

Žalobce namítal porušení § 2, § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu. Napadené rozhodnutí se jen velmi slabě vypořádává s žalobcem vznesenými námitkami a výsledky místního sociálního šetření. Žalobce poukazuje na to, že kromě uznaných šesti základních životních potřeb vyžaduje v důsledku svého zdravotního stavu také pomoc jiné fyzické osoby při stravování a dodržování léčebného režimu. Argumentace, že vaření a příprava jídla patří do péče o domácnost, může být považována za správnou, nicméně ani takto nelze dovodit, že stravování žalobce bez pomoci zvládá. Podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. vymezení schopností zvládat základní životní potřeby je obsahem bodu stravování také schopnost nalít si nápoj, naporcovat stravu a tuto si naservírovat. Tyto schopnosti však žalobce není schopen zvládnout, protože má postižené horní končetiny takovým způsobem, že nemůže ovládat prsty, tyto jsou deformované a žalobce nemůže manipulovat s nožem nebo jiným kuchyňským náčiním a nemůže si proto jídlo předpřipravit, např. nakrájet, a poté mu musí být jídlo do úst vkládáno. Žalobce není schopen si pokrájet maso nebo jiné potraviny nebo napichovat menší části potravy vidličkou, protože tyto předměty nemůže uchopit tak, aby plnily svou funkci, a neumí ruce natolik zkoordinovat, aby se mu tato činnost dařila. Ze stejného důvodu nezvládne sám manipulaci s léčebnými prostředky, neotevře krabičku s léky, nevytloupe si jednotlivý prášek, a protože jsou prášky velmi drobné, nedovede je uchopit a vpravit do úst nebo si je lžičkou nabrat. Na tyto skutečnosti bylo poukazováno v sociálním šetření a posléze v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. PK MPSV se s tímto nevypořádala, pouze odkázala na schopnost vařit si teplé jídlo a nápoj, což skutečně patří pod základní životní potřebu péče o domácnost. Zdravotní stav žalobce se komplexně zhoršuje a není v současné době naděje na jakékoliv zlepšení. Žalobce navrhl výslech účastníků s výhradou dalších důkazů a zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení a dále zaplacení nákladů řízení žalovaným do tří dnů od právní moci rozsudku.

[2] Žalobce pobíral příspěvek na péči odpovídající II. stupni (středně těžká závislost). Dne 18. 9. 2012 podal u Úřadu práce návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči. Následně Úřad práce realizoval sociální šetření a v souladu s § 25 odst. 2 zákona o sociálních službách požádal o posouzení stupně závislosti žalobce Okresní správu sociálního zabezpečení Olomouc (dále jen „OSSZ“) a poté přerušil řízení o příspěvku na péči, v souladu s ustanovením § 26 zákona o sociálních službách.

[3] Z výsledku posouzení stupně závislosti OSSZ vyplynulo, že žalobce nadále splňuje podmínky nároku na příspěvek na péči odpovídající II. stupni závislosti (středně těžká závislost), jelikož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc při zvládání pěti základních životních potřeb. Úřad práce dne 30. 1. 2013 vydal rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto zamítnout žalobci návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči. Proti tomuto rozhodnutí bylo v zákonné lhůtě podáno odvolání.

[4] V rámci odvolacího správního řízení žalovaný požádal v souladu s § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách, o posouzení stupně závislosti žalobce konkrétně Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, detašované

pracoviště v Ostravě (dále jen „PK MPSV“). V souladu s ustanovením § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách žalovaná přerušila usnesením správní řízení ve věci odvolání proti rozhodnutím Úřadu práce.

[5] Posouzení stupně závislosti bylo provedeno bez přítomnosti žalobce, z dostupné aktuální lékařské dokumentace a provedeného sociálního šetření. Z posouzení stupně závislosti PK MPSV vyplynulo, že žalobce je považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost) a že vzhledem ke svému zdravotnímu stavu není schopen zvládnout šest ze základních životních potřeb, a to mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, výkon fyziologické potřeby, osobní aktivity a péči o domácnost. Platnost posudku byla stanovena do 31. 8. 2017.

[6] Žalovaný dne 20. 5. 2013 vyhotovil písemnost, ve které žalobce informoval o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ve věci příspěvku na péči. Žalobce této možnosti nevyužil, nenamítl neprovedení některého z důkazů, aniž by provedení důkazu navrhl. Žalovaný dne 1. 7. 2013 vydal rozhodnutí č. j. MPSV-UM/7999/13/9S-OLK, kterým potvrdil rozhodnutí Úřadu práce. Rozhodnutí žalovaného vyhotovené dne 1. 7. 2013 převzal žalobce dne 10. 7. 2013.

[7] V žalobě žalobce uvádí, že PK MPSV nezohlednila výsledek sociálního šetření a celkový faktický stav postižení, nesouhlasí s posouzením zdravotního stavu a poukazuje na jednotlivé aktivity základních životních potřeb „stravování“ a „péče o zdraví“, které nezvládá a které nebyly PK MPSV uznány jako nezvládané, přičemž PK MPSV se s námitkami v tomto směru nevypořádala.

[8] Žalovaný je názoru, že PK MPSV se ve svém posudku zabývala jak výsledky sociálního šetření jako jednoho z podkladů, tak vysvětlením, z jakých důvodů by měl být žalobce schopen zvládat základní životní potřeby v oblasti stravování a péče o zdraví. V tomto smyslu rozhodoval i žalovaný, vycházel z výsledků sociálního šetření, ve směru ke zvládnutí základních životních potřeb vzal v úvahu vlastní vyjádření žalobce. S námitkami žalobce týkajícími se nezvládnutí základních životních potřeb v oblasti stravování a péče o zdraví se v rozhodnutí vypořádal. Uvedl důvody pro jejich neuznání jako potřeb nezvládaných a odkázal při tom příslušně na výsledky posouzení zdravotního stavu, neboť posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby a stanovit stupeň závislosti je věcí odborně medicínskou, je zcela v kompetenci PK MPSV, žalovaný k ní nemá potřebné odborné kompetence.

[9] Žalovaný vycházel ze skutečnosti, že OSSZ i PK MPSV posoudila zdravotní stav žalobce na základě kompletní lékařské dokumentace a souvisejících podkladů s tím, že posudkoví lékaři vycházeli z aktuálního zdravotního stavu žalobce a z objektivně zjištěných posudkově významných skutečností. Žalovaný tedy nemá důvod pochybovat o objektivitě stanoviska OSSZ, resp. PK MPSV. Mezi doloženými lékařskými nálezy neshledal rozpory, které by se dotýkaly skutečností významných pro posudkový závěr. Žalovaný považoval posudek PK MPSV za vnitřně bezrozporný a stanovisko PK MPSV za objektivní, a to především s ohledem

na aktuální a kompletní podkladovou dokumentaci, která byla při jednání PK MPSV k dispozici.

[10] Žalovaný také vyhodnotil posudek PK MPSV jako úplný, protože se zabýval všemi rozhodnými skutečnostmi, a zároveň za přesvědčivý, protože své posudkové závěry PK MPSV řádně odůvodnila. Proto z něho žalovaný při svém rozhodování vycházel.

[11] K další námitce uvedené v žalobě, že žalobce nebyl na jednání PK MPSV přizván, žalovaný uvedl, že žádný právní předpis nestanovuje povinnost osobního vyšetření posuzované osoby u posudkových orgánů a nepřítomnost posuzované osob u jednání posudkových orgánů nemá vliv na přesvědčivost posudku.

[12] Na základě posouzení všech shromážděných podkladů považoval žalovaný za prokázané, že žalobce je osobou, která je považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost).

[13] Žalovaný je na základě výše uvedených skutečností přesvědčen, že byl zjištěn stav věci, o němž nejdou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro soulad úkonu s požadavky uvedenými v právních předpisech a že rozhodl v souladu se zákony a věčně správně, proto navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

[14] V soudním řízení správním byl vyhotoven v souladu s § 64 s. ř. s. a § 127 o. s. ř. posudek znalce MUDr. V. L. ze dne 13. 3. 2014. Soud provedl důkaz tímto posudkem při jednání dne 7. 4. 2014.

[15] Před jednáním bylo doručeno soudu vyjádření žalovaného ke znaleckému posudku, podle kterého některá hodnocení soudního znalce, např. „je sporně schopen se samostatně najíst připravené stravy, sporně je schopen se napít, obvykle používá slámku, dále že „by mohl žadatel napsat krátkou písemnou zprávu na PC s pomocí facilitátoru“, dále, že je tomu obdobně s přípravou léků do dávkovače, „užívání léků je sporně zvládnutelné s pomocí facilitátoru“ jsou zcela vágní a nevyjadřují jednoznačně, zda účastník řízení ZŽP samostatně zvládá či nikoli, co je pro posouzení schopnosti či neschopnosti rozhodující. Pro účely odvolacího řízení správního na základě žádosti MPSV ROSA Olomoucký kraj, vypracovala posudek PK MPSV v Ostravě dne 9. 5. 2013. Účastník řízení nebyl přítomen jednání PK. V průběhu odvolacího řízení účastník řízení doložil posudkové komisi řadu lékařských nálezů neurologa (ze dne 9. 4. 2013, 22. 7. 2010, 24. 8. 2012, 4. 9. 2012, 9. 1. 2013, 24. 11. 2011), posudkovou komisí byl uznán, v souladu s LPS OSSZ, osobou závislou v II. stupni závislosti (středně těžká). Na rozdíl od OSSZ posudková komise uznala potřebu pomoci při šesti základních životních potřeb - a) mobilita, e) oblékání, obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Na rozdíl od OSSZ posudková komise uznala ještě základní životní potřebu – osobní aktivity, stupeň závislosti se tím nezměnil.

[16] Rozhodnutím MPSV, ROSA Olomoucký kraj ze dne 1. 7. 2013, které

nabylo právní moci dne 10. 7. 2013, který byl zamítnut návrh na změnu výše příspěvku na péči, a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. Účastník řízení podal ve věci žalobu, dle sdělení MPSV ROSA OK byla doručena ke KS v Ostravě - pobočce v Olomouci dne 3. 9. 2013. Znalecký posudek ve věci vypracoval pro soud soudní znalec MUDr. V. L. dne 13. 3. 2014. Dle soudního znalce účastník řízení samostatně nezvládal osm základních životních potřeb – a) mobilita, d) stravování, e) oblékání, obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Oproti PK MPSV soudní znalec uznal navíc dvě základní životní potřeby: d), h), které jsou v textu podtrženy. Strana žalovaná s tímto rozšířením nesouhlasí a je toho názoru, jak bylo uvedeno výše, „*Posudkovou komisí byl uznán, v souladu s LPS OSSZ, osobou závislou v II. stupni závislosti (středně těžká), není důvodu pro změnu výše příspěvku na péči.*“

[17] Na základě výzvy soudu žalobce doložil doplnění uvedeného znaleckého posudku ze dne 16. 4. 2014.

[18] Ze správního spisu soud zjistil, že podle sdělení Městského úřadu Šternberk ze dne 11. 1. 2007 byl žalobci od 1. 1. 2007 přiznán příspěvek na péči ve výši 8.000 Kč měsíčně a žalobce byl považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. Přezkoumávané řízení bylo zahájeno na základě žádosti žalobce o změnu výše přiznaného příspěvku na péči podané Úřadu práce dne 18. 9. 2012. Podle rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 2. 6. 2009 bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Šternberk ze dne 15. 1. 2009, kterým bylo rozhodnuto snížit žalobci příspěvek na péči z 8.000 Kč na 4.000 Kč měsíčně od 1. 1. 2009. Podle záznamu o místním šetření ze dne 4. 12. 2012 žalobce pobírá invalidní důchod třetího stupně, užívá silné opiáty a točí se mu po nich hlava, v čase sociálního šetření ležel v posteli. Stěžoval si na velké zhoršující se bolesti dolních končetin, zvláště pravé. Není schopen se sám o sebe postarat, je odkázaný na pomoc druhých lidí. Sám se neobleče, neobuje, nevysvleče, nevyzuje, neposadí na vozík, na WC musí pomoci otec a manželka. Neokoupe se, manželka s otcem jej musí dostat do vany a zase z vany, nehty stříhá manželka, léky chystá manželka. Horní a dolní končetiny má žalobce ve spasmu, nemůže se chytit ani opřít, uvádí problémy už i při řízení auta, částečně se dokáže najíst pravou rukou lžící, ale často ho krmí manželka, dává mu i pít. Žalobce má Friedrichovu nemoc, od malička spasmus v Dolních dolních končetinách, stav je progresivní, podle manželky dokázal dříve přejít kousek pomocí dvou francouzských holí, ale teď už to nepřejde, stav se zhoršil, neudrží se, měl velký problém podepsat záznam ze sociálního šetření vzhledem ke spasmům v rukách.

[19] Podle posudku OSSZ Olomouc ze dne 16. 1. 2013 potřeboval žalobce pomoc při zajištění pěti základních životních potřeb – při mobilitě, při oblékání a obouvání, při koupání, při výkonu tělesné potřeby a při péči o domácnost. Je aktivním řidičem motorového vozidla. Stav žalobce odpovídá druhému stupni závislosti.

[20] Podle rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Olomouci ze dne 30. 1. 2013 byl návrh žalobce na změnu výše přiznaného příspěvku zamítnut.

Odůvodnění tohoto rozhodnutí odkázalo na výsledek posouzení stupně závislosti posudkovým lékařem.

[21] V odvolání žalobce namítl, že potřebuje pomoc při zvládání více životních potřeb, a to konkrétně při stravování, péči o zdraví a osobních aktivitách a měl by být uznán osobou závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni III. Co se týče stravování, žalobce není schopen si stravu sám připravit. Vzhledem k onemocnění rukou, jak vyplývá z lékařských zpráv, a které jsou součástí spisu (drápovitě postavení rukou, plegické prsty, svalová síla oslabena), si žalobce nemůže sám nakrájet nebo loupat suroviny, jen s velkou obtíží rozlévá nebo přelévá nápoje, nemůže si vařit, protože nemá vyvinutou jemnou motoriku, ze stejného důvodu nemůže jídlo ani servírovat. Svalová hmota se mu přitom oslabuje stále víc, takže ztrácí své původní schopnosti, nemůže vůbec jídlo konzumovat příborem. Ze stejných důvodů si nemůže dávkovat léky a bez pomoci dodržovat léčebný režim. Žalobce není například schopen rozdělat krabičku nebo si vzít léky ze stolu. Nemůže ani používat klasický dávkovač léků, protože s ním nemůže manipulovat. Taktéž nemůže využívat masážní pomůcky k tlumení bolesti zad nebo procvičit ochabující svalstvo bez cizí pomoci, protože v důsledku své nemoci skutečně nedokáže využívat lékařské pomůcky. Z toho vyplývá, že bez cizí pomoci nemůže pečovat o vlastní zdraví. Ze stejných důvodů žalobce nemůže vyřizovat vlastní záležitosti – nemůže psát, veškeré dokumenty za něj musí vyplňovat někdo jiný, stěží se dokáže podepsat. Všechny záležitosti s úřady za něj musí vyřizovat jeho družka, také z důvodu jeho špatné mobility, která mu znemožňuje i další volnočasové aktivity.

[22] Podle posudku PK MPSV v Ostravě ze dne 9. 5. 2013 je žalobce osobou závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni II, tj. středně těžkém stupni závislosti, kdy žalobce samostatně nezvládá šest základních životních potřeb, a to mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, výkon fyziologické potřeby, osobní aktivity a dále některé úkony v rámci péče o domácnost. Žalobce trpí Friedreichovou nemocí s těžkým progredujícím kvadruspastickým postižením s výraznějším postižením dolních končetin a aker horních končetin. Další progres je nezvratná. Podle posudkové komise *nelze ze zdravotních důvodů stvrdit nezvládání dalších neuznaných základních životních potřeb – tyto se hodnotí s oporou a s eventuálním využitím všech možných kompenzačních pomůcek. Žalobce je celkově orientován, je komunikativní, lucidní. Posudková komise ohodnotí jen částečně odlišně od lékaře lékařské posudkové služby OSSZ stran uznání základní životní potřeby „osobní aktivity“ jako nezvládnuté, toto však nemá vliv na závěrečné posouzení. Příprava – ohřev stravy byl zohledněn v rámci úkonů péče o domácnost, hrubé naporcování jídla však v daném případě nevylučuje nemožnost stravování a pozření sousta při daném funkčním nálezu horních končetin, který je méně výrazný, než na dolních končetinách. Totéž platí pro úkony v rámci péče o zdraví: není důvod nedodržovat léčebný režim či z krabičky vzít a užít tabletku. Není patřičně těžké smyslové postižení typu hluchoslepoty apod. S uvedeným faktem koreluje i zmíněné řízení motorového vozidla s úpravou na ruční řízení – informace praktickému lékaři k řešení a odebrání řidičského průkazu.*

[23] Žalovaný v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že žalobce má nárok

na poskytování příspěvku na péči ve druhém stupni (středně těžká závislost) v návaznosti na zhodnocení stupně závislosti posudkovou komisí MPSV. Posuzování zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči a následné stanovení stupně závislosti je plně v kompetenci OSSZ a PK MPSV. Žalovaný vycházel z toho, že OSSZ i PK MPSV posoudily zdravotní stav žalobce na základě kompletní lékařské dokumentace a souvisejících podkladů s tím, že posudkoví lékaři vycházeli z aktuálního zdravotního stavu žalobce a z objektivně zjištěných posudkově významných skutečností, žalovaný tedy neměl důvod pochybovat o objektivitě jejich stanovisek. Žalovaný dále uvedl, že OSSZ i PK MPSV vycházely při posuzování stupně závislosti ze zdravotního stavu žalobce doloženého nálezem ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popř. z výsledků funkčních vyšetření a z výsledků vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Mezi doloženými lékařskými nálezy nebyly shledány rozpory, které by se dotýkaly skutečností významných pro posudkový závěr. Žalobce je celkově orientovaný, je komunikativní, lucidní. Příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je zejména heterodegenerativní onemocnění periferních neuronů s klinicky uvedenou chabou kvadruparézou s akrální plegií. Proto žalobce nezvládá šest základních životních potřeb uvedených výše. Z posudkově medicínského hlediska není při zjištěném zdravotním stavu důvod hodnotit další životní potřeby jako nezvládané, tyto se hodnotí s oporou a s event. využitím všech možných kompenzačních pomůcek. V souladu s § 9 odst. 4 a 5 zákona o sociálních službách se při hodnocení schopnosti zvládat jednotlivé základní životní potřeby hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na tuto schopnost. Přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Dále pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. K námitkám žalobce žalovaný uvedl, že posudková komise hodnotila u žalobce odlišně od lékaře OSSZ základní životní potřebou „osobní aktivity“ jako nezvládané. Toto však nemá vliv na závěrečné posouzení. Namítaná příprava stravy, resp. ohřev, byl zohledněn v rámci úkonů péče o domácnost, hrubé naporcování však v daném případě nevylučuje nemožnost stravování a pozření sousta při daném funkčním nálezu horních končetin, který je méně výrazný než na dolních končetinách. Totéž platí pro úkony v rámci péče o zdraví, kdy není důvod nedodržovat léčebný režim či z krabiček léků si užít tabletu. Nebylo zjištěno patřičně těžké smyslové postižení typu hluchoslepoty apod., kdy s uvedeným faktem koreluje i zmíněné řízení motorového vozidla upraveného na ruční řízení.

[24] Důkazem provedeným v soudním řízení správním byl znalecký posudek MUDr. V. L., znalce z oboru zdravotnictví, zdravotnická odvětví různá, se specializací posudkové lékařství, ze dne 13. 3. 2014 ve znění jeho doplnění ze dne 16. 4. 2014.

[25] Znalec ve svém posudku podrobně popsal doloženou zdravotnickou dokumentaci, vlastní vyšetření žalobce posudku podrobně popsal zdravotní stav žalobce a hodnocení jeho závislosti. Znalec dospěl k závěru, že žalobce v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nevládal zcela či částečně celkem osm základních životních potřeb a tento stupeň závislosti vzhledem k setrvalému zdravotnímu stavu žalobce trval k datu napadeného rozhodnutí a trvá v současnosti. V průběhu roku docházelo u žalobce trvale k pozvolné progresi tíže obtíží a zhoršování celkového zdravotního stavu. Zdravotní stav žalobce ve sledovaném období byl stabilizovaný na úrovni popsané v posudku. Ve sledovaném období k žádné zásadnější změně ve zdravotním stavu nedošlo. Vzhledem k chronicko-progresivnímu průběhu onemocnění je ale zdravotní stav žalobce ve stávající době o něco více závažný než v době podání žádosti o zvýšení příspěvku. Datum vzniku těžké závislosti (stupeň III) znalec stanovil dnem podání žádost o změnu stupně závislosti, tj. dnem 18. 9. 2012. Třetí stupeň závislosti vzhledem k charakteru postižení stanovil na delší časové období, tj. do 30. 12. 2019. Rozhodující příčina onemocnění, resp. dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je stejná jako v minulosti, kdy žalobce měl přiznaný druhý stupeň závislosti dle doložené dokumentace. Navýšení provedl znalec z důvodu progresu základního onemocnění, které vedlo k vyšší závislosti na pomoci druhé osoby. Při hodnocení znalec vycházel z dokumentace doložené žalobcem, dokumentace zaslané soudem (posudky LPS OSSZ, PK MPSV, sociální šetření) a z vlastního vyšetření žalobce. To vše dostatečně objektivizuje zdravotní stav žalobce. Na nezvládání některých základních životních potřeb se menší mírou vedle základního onemocnění podílí druhotné postižení páteře.

[26] Žalobce (narozený v roce 1982) podle posudku trpí neurologickým degenerativním onemocněním, jehož průběh je chronicko-progresivní. Počátky onemocnění se vyskytly v dětském věku, onemocnění žalobce postupně handicapovalo zejména úbytkem svalové síly horních i dolních končetin. Onemocnění je diagnostikováno jako Friedrichova choroba (postižení centrální nervové soustavy), ale v dokumentaci se vyskytuje diagnóza G 600, pod níž se dle mezinárodní klasifikace označují onemocnění postihující nervový systém periferní. Pro vyslovení posudkového závěr je rozhodující klinický průběh a klinický stav, proto posudkový závěr lze vyslovit i při výše uvedené nejasnosti. Obě onemocnění mají podobnou symptomatologii, pozvolna progredují, zpětné zlepšení není možné, příčinná léčba neexistuje. Onemocnění se začalo projevovat v dětském věku (kolem 5 let věku) postižením svalové síly všech končetin dolních. Dominovalo a dominuje postižení akrálních (koncových) částí končetin, zejména od kolen a loktů dolů, funkce proximálních částí (hybnost paží, stehy) končetin je postižena méně (tyto části končetin jsou od závažného ochrnutí relativně ušetřené). V důsledku onemocnění docházelo k postupnému zhoršování celkové mobility i funkce rukou. Chodil s pomocí francouzských berlí, poté s berlí a pomocí druhé osoby. V minulosti byl schopen řídit automobil upravený na ruční řízení, ale tato schopnost se postupem času snižuje. Udává, že v současnosti řídí již jen občas. Od srpna 2012 je popisována deformace pravé nohy. V této době již nebyl schopen se na končetinu postavit (zkrácená šlacha na zadní straně lýtky) a dle dokumentace nebyl schopen samostatné chůze. Ruce a prsty rukou byly plegické (zcela ochrnuté), prsty jsou

v drápovitém postavení, výrazně je snížena síla předloktí. Je přítomno těžké ochrnutí spodní poloviny dolních končetin. Částečně jen narušená schopnost polykání, zejména tekutin. Je postižené čítí na končetinách, zejména dolních. Druhotně dochází k rozvoji kyfoskopiosy páteře (narušení statiky páteře), což vede k chronickým bolestem, pro které dlouhodobě užívá analgetika, i typu opiátů. Je popisované lehčí zhoršení sluchu, což může být doprovodný příznak základního onemocnění.

[27] Žalobce je dle doložené dokumentace od srpna 2012 imobilní, pohybuje se na mechanickém invalidním vozíku, která sám ovládá jen částečně v interiéru, byt je schopen opustit jen s asistencí druhé osoby ovládající vozík. Přesun z lůžka na vozík a zpět sám nezvládne. Samostatné chůze ani s facilitátory není schopen. Je pouze schopen se udržet v sedu, přechod z lehu do sedu je problematický. Není schopen se sám dopravovat hromadnými prostředky přepravy. Automobil se speciální úpravou je dosud schopen občas řídit, musí ale být k automobilu doveden na vozíku a vysazen do sedadla řidiče. Popis úpravy automobilu je uveden na str. 6 posudku. Posuzovaný jednoznačně není schopen zvládat základní životní potřebu „mobilita“.

[28] Vzhledem k neschopnosti stoje a chůze nezvládá všechny úkony, které jsou odvislé od vertikální polohy těla. Úplné ochrnutí rukou vede k nezvládnutí další řady manuálních úkonů i v sedu, tedy standardu, a to i při použití kompenzačních pomůcek. Ruce mají pouze zbytkovou funkci, kdy je schopen vzhledem k relativně zachovalé síle paží a částečně zachovalé síle předloktí používat ruce jako klepítko, popř. prsty jako hák.

[29] Pokud jde o základní životní potřebu „stravování“ – žalobce je schopen si vybrat jídlo či nápoj, sporně je schopen se samostatně najíst připravené stravy, sporně je schopen se napít (obvykle používá slámku). Nedokáže stravu naporcovat ani naservírovat.

[30] Nezvládne samostatné oblékání, obouvání ani vysvlékání a zouvání. Tato schopnost je zachovalá částečně jen pro horní polovinu těla.

[31] Samostatně nezvládá většinu úkonů tělesné hygieny, jistě nezvládne celkovou očistu.

[32] Není schopen samostatně používat WC ani se sám přesunout na WC křeslo, není schopen provést očistu po fyziologické potřebě.

[33] V péči o zdraví žalobce nezvládá zejména nutnou pravidelnou domácí rehabilitační péči postižených končetin, užívání léků postiženými rukama je sporně zvládnutelné s pomocí facilitátoru, druhá osoba ale musí léky nachystat do dávkovače.

[34] U osobních aktivit je omezen vstupovat do vztahů s jinými osobami, není schopen vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, zejména zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat si své záležitosti.

[35] V péči o domácnost je zcela odkázán na pomoc druhé osoby, zde neučiní prakticky nic.

[36] Žalobce je simplexní osoba, je ale orientovaný místem, časem, osobou, situací, zrakem a sluchem je dostatečně orientovaný. Je schopen se orientovat v obvyklém prostředí a v obvyklých situacích a na tyto přiměřeně reagovat. Je schopen zvládnout základní životní potřebu „orientace“.

[37] Žalobce je podle posudku schopen se dorozumět srozumitelnou řečí, je schopen číst, je schopen porozumět základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům. Relativně je schopen používat běžné komunikační prostředky. Není schopen psaní rukou, ale je, resp. by mohl být schopen napsat krátkou písemnou zprávu na PC s pomocí facilitátoru. K telefonování je mu mobilní telefon vsazen do ruky, u ucha je schopen jej udržet. Hraničně je schopen zvládnout základní životní potřebu „komunikace“.

[38] Celkově podle posudku žalobce nezvládá osm základních životních potřeb. Tyto úkony nezvládá ani při použití facilitátorů a kompenzačních pomůcek.

[39] Posudky LPS OSSZ i PK MPSV na podkladě výše uvedeného považoval znalec za podhodnocené z důvodu nesprávné aplikace posudkových kritérií při relativně dostačující objektivizaci stavu. Uvedené posudky nekorelují se zjištěním sociálního pracovníka.

[40] Za vhodné považoval znalec poznamenat, že v posudku PK MPSV v Ostravě je mj. uvedeno, že byl spatřen chodící po městě s oporou o kočárek nebo nákupní vozík. Tato informace se opírá o údaje ze zdravotní dokumentace, kterou znalec neměl k dispozici, jelikož mu ji praktický lékař přes znalcovu výzvu i přes údajné urgencye žalobcem nezaslal. Žalobce k uvedenému udal, že tomu muselo být několik roků nazpět, kdy byl ještě omezeně samostatně pohyblivý. Dle znalce stanoviska vycházejícího z doložené dokumentace i z vlastního zjištění žalobce v současnosti není a ani nebyl k datu napadeného rozhodnutí či podání žádosti schopen samostatné chůze, a to ani s oporou. Pokud by znalec uvažoval o možných agravačních tendencích, kdy je případně možné předstírat výraznější ochrnutí v oblasti stehien, pak chůzi brání anatomické změny koncové části dolních končetin, kdy zejména pravá noha deformací osy a tvaru převážně pozbyla svoji opornou funkci pro běžnou chůzi. Pokud snad by byl žalobce v současnosti schopen chůze, poté jedině ve vysokém chodítku, do kterého se sám nedostane. Takto by byl schopen ujít jen několik metrů pomalou chůzí na rovném povrchu. Do sedící polohy by opět byla nutná pomoc druhé osoby. Stav v roce 2012 nemohl být významněji příznivější. K absenci dokumentace praktického lékaře znalec poznamenal, že doložená dokumentace odborných lékařů (zejména neurologická dokumentace) a výsledek vlastního zjištění je dostačující k vytvoření posudkového závěru a určení

odpovídajícího stupně závislosti. Nelze důvodně dovozovat, že kompletní dokumentace praktického lékaře by vedla k jinému posudkovému závěru.

[41] K vyjádření žalovaného k posudku ze dne 31. 3. 2014 znalec v doplňujícím posudku uvedl, že při hodnocení závislosti dle zákona č. 108/2006 Sb., v platném znění, dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 ve věku od 18 let bylo žalovaným i znalcem shodně uznáno šest výše uvedených základních životních potřeb: a) MOBILITA, e) OBLÉKÁNÍ, OBOUVÁNÍ, f) TĚLESNÁ HYGIENA, g) VÝKON FYZIOLOGICKÉ POTŘEBY, i) OSOBNÍ AKTIVITY, j) PÉČE O DOMÁCNOST. Nezvládání těchto základních životních potřeb není ze strany žalovaného zpochybňováno, znalec tedy nepovažoval za důvodné se k výše uvedeným základním životním potřebám blíže vyjadřovat.

[42] Zdravotní stav žalobce byl v posudku dostatečně popsán a z popisu zdravotního stavu bylo možné dovodit, z jakého důvodu příslušné základní životní potřeby označil znalec za neschopné zvládnutí. Žalovaný disponoval dostatkem informací o zdravotním stavu žalobce, které přesvědčivě odůvodňují, i při použití facilitátorů, neschopnost zvládat i další dvě zpochybňované základní životní potřeby. Neuznání dalších dvou základních životních potřeb považoval znalec za nedůvodné a vzhledem k těžkému zdravotnímu postižení žalobce rovněž za neetické. Ze strany žalovaného byla zpochybněna znalcem určená neschopnost zvládat další dvě základní životní potřeby: d) STRAVOVÁNÍ, h) PÉČE O ZDRAVÍ, a to pro údajnou vágnost a nejednoznačnost. Přesvědčivost níže uvedeného vychází zejména ze skutečnosti, že žalobce trpí úplným ochrnutím rukou i paretickou symptomatologií dalších horních končetin a končetin dolních (viz posudek). Nezvládání níže uvedených základních životních potřeb je logickým důsledkem uvedené poruchy.

[43] Základní životní potřebu „stravování“ podle doplňujícího posudku znalce žalobce nezvládá. Jednoznačně nedokáže stravu naporcovat ani naservírovat, nedokáže si nalít nápoj. Hluboce pod přijatelný standard je schopen se samostatně najíst připravené stravy. Vloženou lžící do ruky je schopen se zašpiněním stolu, oděvu apod. od potravy sám pozřít tekutou či kašovitou stravu, tuhé jídlo ani v naporcovaném stavu sám přijímat nezvládne – musí být krmen. Schopnost se sám napít se rovněž pohybuje hluboce pod přijatelným standardem. K pití obvykle používá skleničku se slámkou, ze které je schopen se sám napít, ale sklenici musí někdo donést a tato musí být vhodně umístěna. V posudku znalec psal „obvykle“, jelikož takto většinou činí. Mezi méně obvyklé způsoby patří, že žalobci dá ze skleničky napít druhá osoby, ať již se slámkou nebo bez ní. Napít se přímo ze skleničky bez slámky je spojeno s častým vypadnutím sklenice z rukou či s rozlitím obsahu během úkonu. Z tohoto důvodu tekutiny uvedeným způsobem žalobce nepřijímá (tento způsob znalec zkoušel při vyšetření posuzovaného).

[44] Podle doplňujícího posudku znalce základní životní potřebu „péče o zdraví“ žalobce nezvládá. Zcela není schopen dodržovat léčebný režim ani provádět stanovená léčebná a ošetrovatelská opatření. Není schopen provádět potřebnou rehabilitaci ochrnutých končetin ani preventivní péči o pokožku ohroženou tvorbou dekubitů. Není schopen sám používat rehabilitační ani jiné léčebné

pomůcky. Není schopen vybalit lék z krabičky, tablety z blistru, tyto není schopen dát do lékovky. V nezbytných případech je schopen užít nachystaný lék druhou osobou do lékovky, ale tento způsob je pro posuzovaného namáhavý a je rovněž nespolehlivý pro riziko upadnutí lékovky či léku na zem. Z uvedeného důvodu posuzovanému léky podává druhá osoba a sám léky užívá jen sporadicky.

[45] S posudkem byli seznámeni oba účastníci řízení, žalobce ani žalovaný nevnesli proti posudku žádné námitky. Žádné další dokazování žádný z účastníků řízení již nenavrhoval a ani soud neshledal potřebu ho provádět.

[46] Podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, s přihlédnutím k rozhodné době od podání žádosti do data vydání napadeného rozhodnutí.

[47] Po provedeném řízení krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[48] Podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném v roce 2013, *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve*

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,

b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,

a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

[49] Podle § 64 s. ř. s. a § 127a odst. o. s. ř. *jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud umožní znalci, kterého některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi potřebnými pro vypracování znaleckého posudku.*

[50] Podle § 77 odst. 2 s. ř. s. *soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného.*

[51] S ohledem na relevantní námitky žalobce a procesní stav věci (poukaz na rozpor posudků OSSZ a PK MPSV se zjištěními při sociálním šetření a odborných ošetřujících lékařů) soud připustil důkaz znaleckým posudkem předloženým žalobcem. Proti tomuto posudku vznesl námitky žalovaný, soud shledal tyto námitky jako zcela oprávněné, a proto vyzval žalobce k doplnění znaleckého posudku. Doplnující posudek byl vypracován a předložen soudu, zaslán žalovanému k případnému vyjádření a proveden jako důkaz při jednání soudu dne 12. 5. 2014.

[52] Soud vzal za prokázané vzhledem k velmi podrobnému, o konkrétní lékařské zprávy opřenému a přesvědčivému odůvodnění a argumentaci znalce v jeho posudku včetně jeho doplnění (citovaném podrobně výše v reprodukční části rozsudku), že žalobce nebyl schopen zvládnout v období od 18. 9. 2012 (tj. od podání návrhu na změnu výše příspěvku na péči) do 1. 7. 2013 osm základních životních potřeb, a to: a) MOBILITA, e) OBLÉKÁNÍ, OBOUVÁNÍ, f) TĚLESNÁ HYGIENA, g) VÝKON FYZIOLOGICKÉ POTŘEBY, i) OSOBNÍ AKTIVITY, j) PÉČE O DOMÁCNOST, d) STRAVOVÁNÍ, h) PÉČE O ZDRAVÍ,

[53] Přezkoumává-li krajský soud správní rozhodnutí žalovaného o nároku na dávku podmíněnou zdravotním stavem, je rozhodnutí soudu především závislé na odborném lékařském posudku. V soudním řízení správním ve věcech příspěvků na péči není dána kompetence posudkových komisí MPSV (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Proto dále s ohledem na námitky žalobce a charakter souzené věci v tomto řízení byl vypracován znalecký posudek a proveden jako důkaz.

[54] Protože se soud spokojil s písemným vyjádřením znalce (znaleckým posudkem, ve znění jeho doplnění), neměl o něm pochybnosti pro jeho přesvědčivost a úplnost podkladů, již jej nevyslychal ani nežádal o vysvětlení.

[55] Rozdíl v hodnocení podle znaleckého posudku oproti hodnocení v posudku PK MPSV spočíval v hodnocení dvou základních životních potřeb, a to „stravování“ a „péče o zdraví“. Neschopnost samostatně zvládat tyto potřeby vysvětlil znalec úplně, logicky a přesvědčivě v doplňujícím posudku (v návaznosti na posudek ze dne 13. 3. 2014).

[56] Krajský soud nezpochybil závěr znaleckého posudku pro jeho přesvědčivé odůvodnění a pro své rozhodnutí převzal závěr posudku o počtu nezvládaných základních životních potřeb.

[57] Krajský soud proto zrušil rozhodnutí žalovaného pro vady řízení, neboť žalovaný si ve správním řízení neopatřil důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Současně krajský soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný znovu ve věci rozhodne, přičemž bude vycházet z právního názoru

krajského soudu, že žalobce byl v období od 28. 9. 2012 do 1. 7. 2013 osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost).

[58] V souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. soud přiznal úspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení ve výši, kterou žalobce prokázal. Podle daňového dokladu č. 1/14 vyúčtoval znalec žalobci 8.000 Kč za vypracování znaleckého posudku, podle faktury č. 4/14 vyúčtoval znalec žalobci vyšetření a cestu Pohořelice – Šternberk a zpět ve výši 1.600 Kč a 2.000 Kč za doplňující znalecký posudek na základě faktury č. 7/2014. Žalobce doložil, že tyto částky i uhradil.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení usnesení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 12. 5. 2014

Za správnost vyhotovení:
Markéta Chrudinová

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně